

Avhør på stedet av barn som har blitt utsatt for vold i hjemmet

En teoretisk oppgave

BACHELOROPPGAVE (BOPPG30)

Politihøgskolen

2021

Kand.nr: 28

Antall ord: 6513

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	1
1.1 Problemstilling.....	2
1.2 Avgrensning.....	2
1.3 Oppgavens oppbygning	3
2.0 Metode	3
2.1 Valg av metode og fremgangsmåte.....	3
2.2 Forforståelse.....	4
2.3 Valg av litteratur og kildekritikk.....	4
3.0 Hoveddel – teori og drøfting	5
3.1 Barn som lever med vold i hjemmet	6
3.2 Avhør på stedet av voldsutsatte barn – hva tillater loven og hva sier retningslinjene? ...	7
3.3 Vitnepsykologisk forskning	10
3.3.1 Indre faktorer	10
3.3.2 Ytre faktorer.....	13
3.4 Barnets beste	14
4.0 Avslutning	16
5.0 Litteraturliste	18
5.1 Selvvalgt pensum	23

1.0 Innledning

Vold i nære relasjoner mot barn er et betydelig samfunns- og folkehelseproblem som har fått økt fokus i samfunnet (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019). I en tid med pågående pandemi som fører til strenge restriksjoner ser vi stadige nyhetsoppslag hvor fagfolk, inkludert politiet, er bekymret for hvordan barn har det under pandemien (NTB, 2021). Det uttrykkes bekymring for at vold mot barn ikke fanges opp. Politipatruljen rykker ut på ulike oppdrag i folks hjem, og er dermed i en særstilling til å oppdage vold mot barn under pandemien og ellers (Mevik & Edvardsen, 2016, s. 138). Politiet som samfunnsbeskytter har et viktig ansvar i dette arbeidet, og vold mot barn skal være en sentral prioritering i politiets etterforskning (Riksadvokaten, 2021).

Tema for denne bacheloroppgaven er når politipatruljen rykker ut på oppdrag som går over i etterforskning ved mistanke om vold i nære relasjoner mot barn (straffeloven, 2005, § 282). Politipatruljen skal da gjennomføre en innledende etterforskning. Dette kalles for politiarbeid på stedet (PPS) og er ett av tiltakene for å løfte etterforskningsfeltet i politiet (Myhrer, 2018, s.1). Foruten å sikre tekniske spor vil en sentral oppgave være å ta avhør på stedet av alle involverte partner, også barnet.

Under praksisåret ved Politihøgskolen skapte avhør av barn på stedet usikkerhet hos meg noe som kanskje ikke var så underlig siden jeg var ny i politirollen. Dette viser seg også å være en usikkerhet hos flere politibetjenter (Øverlien & Aas, 2015). Det har lenge vært en holdning om at politipatruljen ikke skal ta avhør av barn på stedet, men at en politibetjent med videreutdanning skal ta avhør av barn i et tilrettelagt avhør ved et av Statens Barnehus. Det kan imidlertid ta lang tid før et tilrettelagt avhør kan gjennomføres. I en akutt situasjon som utrykning til vold i nære relasjoner kan dette utfordre etterforskningen. Barnets hukommelse kan bli påvirket eller truet til å tie av sine omsorgspersoner i etterkant av hendelsen (Mevik & Edvardsen, 2016, s. 66). Det første møte med barnet på stedet kan nemlig være den eneste gangen barnet er i posisjon til å fortelle om volden. Derfor kan det være avgjørende å få gjennomført et avhør så tidlig som mulig. Likevel kan det være ulike faktorer som kan gjøre dette utfordrende for politipatruljen på stedet.

Som snart ferdigutdannet politi kan det være jeg som skal gjennomføre avhør av voldsutsatte barn på stedet. Siden det har vært mye fokus og forsket på tilrettelagt avhør av barn, ønsker jeg i denne bacheloroppgaven å sette søkelys rundt avhør av barn på stedet.

1.1 Problemstilling

Problemstilling jeg ønsker å se nærmere på er:

Hvilke faktorer kan utfordre politipatruljen ved avhør av voldsutsatte barn på stedet?

1.2 Avgrensning

Oppgaven vil kun omhandle oppdrag hvor politipatruljen har avklart at oppdraget har gått over i etterforskning (straffeprosessloven, 1981, § 224) etter mistanke om vold i nære relasjoner mot barn (straffeloven, 2005, §282). Informasjonsinnhenting foregår i et avhør på stedet, og ikke som en samtale. Det skilles ikke mellom barn som har sett, hørt eller opplevd vold i hjemmet. Det skilles heller ikke på om det er fysisk og/eller psykisk vold, eller hvem av omsorgspersonene som utøver volden. Begrepet vold i nære relasjoner blir brukt om betegnelsen som står i straffeloven (2005) §282.

Barn som utsettes for vold i nære relasjoner vil i denne oppgaven betegnes som voldsutsatte barn eller barn(et). Oppgaven avgrenses til å gjelde barn mellom 3 og 16 år. Grunnen til dette er at politiets forutsetning for å innhente informasjon fra barn er at de har språk. Barn før de er fylt 3 år har ikke utviklet et godt nok språk til å fortelle hva de har opplevd (Gamst, 2017, s. 68; Magnussen, 2017, s. 274). Videre skal det tas et tilrettelagt avhør av barn under 16 år som har blitt utsatt for vold i nære relasjoner (straffeprosessloven, 1981, §239). Jeg går ikke inn på barn med særlig behov som for eksempel trenger tolk eller har en eller annen form for diagnose.

Hovedfokuset er utfordringer knyttet til avhør på stedet av barn som har blitt utsatt for vold i hjemmet. Jeg kommer til å gå inn på juridiske, psykologiske, etterforskningsmessige og barnefaglige utfordringer. Utfordringene jeg trekker frem er ikke uttømmende. Det tverrfaglige samarbeidet med barnevernsvakten på stedet vil ikke bli omhandlet, selv om dette vil være nødvendig for at barn får hjelpen de trenger.

1.3 Oppgavens oppbygning

Etterfulgt av innledningen vil jeg i metodekapittelet vise til metodevalg, forforståelse, valg av litteratur og kildekritikk. I hoveddelen vil jeg starte med å vise til forskning som kan gi en innføring av fenomenet; Barn som lever med vold i hjemmet. Videre går oppgaven inn på sentrale teoretiske bidrag og drøfter disse i lys av særlig tre temaer som jeg har identifisert som relevant for å svare på problemstillingen. Ved å presentere relevant teori og drøfte dette i oppgaven, vil jeg søke å belyse ulike utfordringer ved avhør av voldsutsatte barn på stedet. Avslutningsvis vil jeg oppsummere sentrale momenter i oppgaven.

2.0 Metode

2.1 Valg av metode og fremgangsmåte

Metode er den fremgangsmåten som blir valgt for å undersøke problemstillingen (Dalland, 2017, s. 51). Jeg har valgt å skrive en teoretisk oppgave. Det innebærer at jeg samler inn, presenterer og diskuterer allerede foreliggende kunnskap i form av teori, faglitteratur og forskning rundt valgt tema. Jeg ønsker å lære mer om temaet ved å lese og forstå eksisterende litteratur. Ulempen ved å bruke allerede eksisterende litteratur er at jeg ikke tilfører temaet ny empiri. Det finnes to metodetilnæringer, kvantitativ metode eller kvalitativ metode. Kvantitativ metode vil se på informasjon i form av måleenheter og statistikk. Kvalitativ metode handler om å utforske, gå i dybden og beskrive erfaring og forståelse av et fenomen (Dalland, 2017, s. 52). Oppgaven omhandler utfordringer ved avhør på stedet og mye av litteraturen som er benyttet er en kvalitativ tilnærming til tematikken for å få meninger og opplevelser gjennom dybdeintervju.

I prosessen for å finne relevant litteratur til bacheloroppgaven har jeg i hovedsak brukt søkemotorene Oria (viser treff på Politihøgskolens bibliotek samt alle universitets- og høyskolebibliotek i Norge), PIA (Politihøgskolens institusjonelle arkiv), Idunn.no og Google Scholar. I starten søkte jeg bredt med søkeord som: «mishandling i nære relasjoner», «vold i nære relasjoner» og «etterforskning og barn». Etter hvert som jeg snevret inn søket mot problemstillingen min fant jeg ut at første fase i etterforskning, når det gjelder avhør av barn

på stedet, ikke er så godt representert i faglitteraturen. Jeg har derfor hatt kontakt med flere fagpersoner, både forskere, politibetjenter og psykologer som har erfaring og kunnskap om temaet, og som har gitt meg tips til litteratur. Særlig har jeg fått inspirasjon og hjelp av politioverbetjent Inger-Lise Brøste som fikk ærespris i 2020 for sitt arbeid med voldsutsatte barn og unge.

2.2 Forforståelse

Forforståelse defineres av Olsvik (2013, s. 111) som «den oppfatningen man bringer med seg inn i det materialet du skal undersøke». Alle har en egen forforståelse som innebærer kunnskap, erfaringer, holdninger og fordommer som vi bevisst eller ubevisst bruker til å tolke det som skjer rundt oss (Johannessen, Tuft & Christoffersen, 2016, s. 34). Under arbeidet med oppgaven er det derfor viktig å være bevisst sin egen forforståelse slik at man tilstreber å være åpen og objektiv til temaet som skal undersøkes (Dalland, 2017, s. 59).

Som politistudent har jeg gjennom studietiden opparbeidet meg en forforståelse rundt teamet. I praksisåret ved Politihøgskolen har jeg vært med på noen få oppdrag der det var mistanke om vold i nære relasjoner med barn til stede. Jeg har gjennom oppdragene og undervisning på Politihøgskolen, dannet meg et inntrykk om at avhør av barn skal skje i et tilrettelagt avhør. Likevel har jeg tilegnet meg kunnskap om at politipatruljen kan ha en samtale med barn på stedet. For mange politibetjenter er det en vanskelig overgang mellom samtale og avhør, mye på bakgrunn av uklare retningslinjer og at det kan være vanskelig å få til i praksis. Videre har jeg en forforståelse om at politiet går glipp av viktig informasjon dersom det ikke gjennomføres avhør på stedet. Min forforståelse kan påvirke hvordan jeg tolker og vektlegger litteraturen jeg har lest. Jeg har forsøkt å få med sentrale og viktige bidrag, men det kan selvfølgelig være litteratur som jeg ikke har fått med meg eller kjenner til.

2.3 Valg av litteratur og kildekritikk

Dalland (2017, s. 96) hevder at hvorvidt en kilde er relevant avhenger om den kan beskrive eller brukes til å si noe om problemstillingen man vil utforske. Når jeg har søkt og innhentet litteratur er det viktig å ha et kritisk blikk, samt vurdere om kildene er pålitelige og har god kvalitet (Dalland, 2017, s. 158). Et verktøy for å vurdere dette er å se på hvilken tekst det er, hvem som er forfatter, formålet med teksten og når den er skrevet og hvor den er publisert.

Jeg har brukt mye tid på forarbeid ved å lese og vurdere kilder som kan bidra til å svare på problemstillingen. Det er mye av litteraturen som er relevant, men disse fire bidragene mener jeg har vært mest sentrale for å belyse problemstillingen best mulig:

Politiet og familievolden av Aas (2014). Aas var førsteamanuensis ved Politihøgskolen. I denne boken belyser han politiets arbeid med familievold fra flere perspektiver.

Vold mot barn: Teoretiske, juridiske og praktiske tilnærminger av Mevik, Lillevik & Edvardsen (2016). Det er en forskningsbasert bok og presenterer en bred kunnskap om vold mot barn. Boken tar for seg teoretiske og juridiske perspektiver samt viser til praktisk arbeid i møte med voldsutsatte barn. Videre om hvordan fagfolk kan ivareta et barneperspektiv i beslutninger som tas.

Profesjonelle barnesamtaler av Gamst (2017). Det er en forskningsbasert bok som bygger på forskning bak metoden som benyttes ved avhør av barn, Den Dialogiske Samtalemetoden.

Vitnepsykologi av Magnussen (2017). Det er en forskningsbasert bok og tar for seg innføring i moderne vitnepsykologi. Boken gir en bred gjennomgang av forskning av barn som vitner.

Jeg har forsøkt å finne ut om det er enigheter eller uenigheter samt ulike tilnærminger i litteraturen, noe som er viktig for å få til en diskusjon i en teoretisk oppgave. Det viser seg å være en stor grad av enighet i litteraturen jeg har funnet. Likevel har jeg gjennom bacheloroppgaven forsøkt å få frem ulike perspektiver som er viktig for å få en bred forståelse av temaet.

3.0 Hoveddel – teori og drøfting

I hoveddelen går jeg innledningsvis inn på forskning om barn som lever med vold i hjemmet. Her vil jeg trekke frem ulike faktorer som er viktig for politipatruljen å vite om i møte med voldsutsatte barn. Deretter tar jeg for meg de tre temaene som jeg har identifisert som en del av problemstillingen. Temaene tar opp ulike sider ved avhør av voldsutsatte barn på stedet som kan være faktorer som kan utfordre politipatruljen. Det første temaet omhandler problemstillingen rundt om det kan tas avhør av voldsutsatte barn på stedet. Det andre temaet

ta for seg vitnepsykologisk forskning om ulike faktorer som kan påvirke voldsutsatte barn i avhør på stedet. Her vil jeg fokusere på noen indre og ytre faktorer hos barnet og politibetjenten. Under det tredje og siste temaet går jeg nærmere inn på hva som kan være barnets beste i slike situasjoner og ulike hensyn som kan komme i konflikt med hverandre ved avhør på stedet av barnet.

3.1 Barn som lever med vold i hjemmet

I møte med voldsutsatte barn vil politiets kunnskap om barn være sentralt. Det er viktig å vite om ulike kjennetegn ved voldsutsatte barn, hva vold gjør med barn og hvordan det kan være å leve med volden. Dette for å få en forståelse av hvordan barnet kan ha det og hvorfor politipatruljens møte med voldsutsatte barn er så viktig.

Før jeg går inn på hva vold mot barn er, må vi ha en forståelse for hva vold og vold i nære relasjoner kan være. «Vold er enhver handling rettet mot en annen person, som gjennom at denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutter å gjøre noe den vil» (Isdal, 2000, s. 36). Vold finnes i ulike former, som fysisk, psykisk, materiell eller latent vold (Lillevik, 2016, s. 27-28). Vold i nære relasjoner skiller seg fra annen type vold. Denne volden skjer bak lukkede dører, ofte i eget hjem der voldsutøver og voldsutsatte har en relasjon til hverandre. Volden karakteriseres som at den pågår ofte over lang tid og/eller har en sammenhengende og vedvarende karakter (Fredriksen, 2017, s. 232).

Vold mot barn kan defineres som «barn som lever i hjem, der omsorgspersoner utsetter barnet for vold, enten direkte mot barnet, eller at barnet ser og hører vold utført av omsorgsperson mot annen forelder/omsorgsperson» (Edvardsen, 2019, s. 25). For de fleste barn er hjemmet det stedet de opplever trygghet og beskyttelse. For voldsutsatte barn kan hjemmet være forbundet med det farligste stedet å være (Gamst, 2017, s. 99). Barn er i en avhengighetsposisjon til sine omsorgspersoner. Dette understreker hvor sårbare voldsutsatte barn er når det er deres omsorgspersoner som svikter og påfører barnet smerte og skade (NOU, 2003:31, s. 62). En høyesterettsdom har definert barn som er vitne til og lever med vold i hjemmet, som fornærmede (Rt, 2010, 949). En slik status er en styrking av barnets rettssikkerhet. Barn opplever volden med alle sine sanser og får med seg mye mer enn hva vi tror (NOU: 2003:31, s. 62; Øverlien, 2012). Selv om barn ikke direkte blir utsatt for vold

tyder mye på at det kan være like skadelig å være vitne til volden (Gamst, 2017, s. 102). Dette sier noe om hvor alvorlig det er for barn å bli utsatt for vold i hjemmet.

Voldsutsatte barn lever ofte med redsel, angst og utrygghet (Kyllingmark & Lillevik, 2013, s. 56). Dette kan medføre flere konsekvenser for barnet. «The Adverse Childhood Experience Study» (Felitti et al. 1998) viser at barn som opplever belastninger i barndommen har større risiko for å utvikle sosiale, følelsesmessige og kognitive vansker senere i livet. Dette kan bidra til risikoatferd og det er fare for at barnet kan utvikle en rekke fysiske og psykiske helseproblemer (Kyllingmark & Lillevik, 2013, s. 61). Dersom barnet ikke får hjelp kan det resultere i at barnets utviklingsmuligheter rammes både på kort og på lang sikt. I slike alvorlige saker er det viktig at barnet får sakkyndig hjelp i tide for å forebygge langvarige skader (NOU: 2006:10, s. 142). Derfor er avhør på stedet viktig slik at volden kan bli oppdaget så tidlig som mulig, også i et hjelpe- og forebyggende perspektiv.

Voldshjulet er en modell introdusert av Walker (1979) for å forstå kompleksiteten av vold i nære relasjoner og hvordan voldsutsatte lever i volden gjennom tre faser: Spenningsfasen (volden bygger seg opp), den akutte eksplosjonsfasen (volden skjer) og hvetebrødsdagene (voldsutøver forsøker å vinne tilbake voldsutsattes tillit) (Politidirektoratet, 2008, s. 9). Disse tre fasene gjentas over tid. I den akutte eksplosjonsfasen kan politiet bli varslet og vil ha en unik mulighet til å sikre barnets forklaring før «hvetebrødsdagene» oppstår. I hvetebrødsdagene kan det være vanskelig for politipatruljen å få en forklaring da forsoningsprosessene oppstår. Dette kan utfordre barnets evne og motivasjon til å fortelle og fremme sin sak, samt utfordre etterforskningen. Voldshjulet underbygger at det kan være avgjørende å ta avhør på stedet av voldsutsatte barn rett etter hendelsen, da åpenheten til barnet raskt kan forsvinne. Den første veien til hjelp for barnet er at barnet blir hørt (Grunnloven, 1814, §104). Politipatruljen kan i møte med voldsutsatte barn få viktig informasjon og det reiser derfor spørsmål om patruljen kan ta avhør på stedet.

3.2 Avhør på stedet av voldsutsatte barn – hva tillater loven og hva sier retningslinjene?

Avhør er en av politiets viktigste lovfestede etterforskningsmetoder (Bjerknes & Fahsing, 2018, s. 379). Formålet med avhør er blant annet å innhente objektiv og pålitelig (kontrollerbar) informasjon (straffeprosessloven, 1981, §226). Straffeprosessloven (1981) og

påtaleinstruksen (1985) inneholder en rekke regler om avhør og særregler om avhør av barn (straffeprosessloven, 1918, §239 a-f). For at politipatruljen skal finne ut hva som har skjedd vil avhør være ett etterforskingsskritt som skal gjøres i de fleste tilfeller. Det stilles derimot spørsmål om det samme gjelder ved avhør av barn på stedet. Jeg vil derfor se nærmere på hva lovverket og retningslinjene sier om avhør av barn på stedet siden dette viser seg å være en faktor som utfordrer flere politibetjenter (Øverlien & Aas, 2015).

Hovedregelen er at barn under 16 år avhøres i et tilrettelagt avhør etter reglene i straffeprosessloven (1981, §239) ved Statens Barnehus. Formålet med det tilrettelagte avhøret er å sikre at etterforskningen og straffeforfølgningen der vitne er barn, skal gjennomføres på en måte som tar hensyn til vitnets sårbarhet (forskrift om tilrettelagt avhør, 2015, §2).

Riksadvokaten (2008) skriver at tilrettelagt avhør er det mest skånsomme for barnet som ikke trenger å forklare seg flere ganger. Dette kan tolkes slik at det ikke skal tas avhør av barn på stedet. Det har resultert i at flere politibetjenter har fått en oppfatning om å styre unna å snakke med barnet fordi det er en spesialistoppgave og at det kan ødelegge bevis (Aas, 2014).

Ser man videre i *Politidirektoratets veileder om vold i nære relasjoner* (Politidirektoratet, 2008) oppfordres politipatruljen til å stille barnet åpne spørsmål for å avklare situasjonen. Det påpekes at dette kan være den eneste muligheten barn har for å fortelle hvordan de har det. Veilederen skriver at politiet må være bevisst på dette og legge til rette for «samtale» med barnet. Det diskuteres derimot ikke noe om det skal tas avhør eller ikke på stedet. Begrepet åpne spørsmål og samtale kan skape uklarhet om hvordan dette skal forstås.

I likhet med Politidirektoratet (2008) skriver Riksadvokaten (2014) at det gis mulighet til å innhente informasjon på stedet for å sikre at barnas rettigheter blir ivaretatt. Dette kaller Riksadvokaten for en «innledende samtale» som kan ha umiddelbar betydning for å løse oppdraget. Likevel må politipatruljen være klar over når denne samtalen kan gå over til et avhør. På den ene siden bruker Riksadvokaten (2014) begrepet samtale, men på den andre siden bruker han begrepet avhør. Begrepsbruken er også her forvirrende og uklar. Overgangen mellom samtale og avhør reguleres av en kjennelse fra Høyesterett (Rt 2003, 1137).

Kjennelsen fastslår at når en samtale omhandler det straffbare forholdet og stiller «rettede» spørsmål går samtalen over til et regulært avhør. Riksadvokaten (2015) har påpekt at det er den samme overgangen mellom samtale og avhør på stedet når politipatruljen snakker med

barn som for voksne. Det kan dermed tolkes dithen at politipatruljen kan ta avhør av barn på stedet i en første fase av en etterforskning, men at det må tas et tilrettelagt avhør i etterkant som ivaretar kontradiksjonsprinsippet.

Avhør utløser rettigheter og plikter for barnet. Da er det svært viktig at politipatruljen ivaretar rettssikkerheten til barnet gjennom å forklare reglene for avhøret slik at barnet forstår dem (Edwardsen & Berg 2012, 2016, s. 84). Avhør på stedet gjennomføres etter gjeldende regler i straffeprosessloven (1981) og bør dokumenteres i form av minimum lydopptak. Denne etterprøvbareheten vil kunne danne grunnlaget for et senere tilrettelagt avhør og etterforskningen for øvrig (Bjerknes & Fashing, 2018, s. 392). Det er imidlertid ikke meningen at politipatruljen skal starte et detaljert avhør, men innhente informasjon for videre etterforskning (Riksadvokaten 2014, 2015; Edwardsen & Berg, 2016, s. 148).

Som vi har sett er det fra et juridisk perspektiv ulike retningslinjer som sier noe om avhør av barn. Riksadvokaten og Politidirektoratet er noen av politiets øverste styringsinstanser og retningslinjene deres er noe alle politibetjenter skal følge. Likevel kan dette skape forvirring og usikkerhet for politipatruljen når retningslinjene ikke stemmer helt med hverandre. Begrepsbruken om samtale og avhør bidrar til ytterligere forvirring. Selv om noen studier viser at politibetjenter er usikre i møte med barn (Øverlien & Aas, 2015; Randa, 2016), viser andre studier at politibetjenter i mindre grad er usikre og mener det både er viktig og riktig å snakke med barnet (Aas, 2014; Edwardsen, 2019). I og med at studier viser til at politibetjenter møter barn ulikt, kan det se ut som at det ikke er etablert en praksis på hvordan politipatruljen skal forholde seg til voldsutsatte barn. Det kan i stor grad se ut som at det er avhengig av den enkelte politibetjent. Til tross for uklare retningslinjer og ulik praksis blant flere politibetjenter gir som nevnt tidligere Riksadvokaten (2014, 2015) politipatruljen mulighet til å ta avhør av barnet på stedet. Dette bør følges da barnet kan være i risiko for å bli utsatt for ny vold og forklaringen til barnet vil ofte være nødvendig i etterforskningen. Politiets etterforskningskompetanse, som bruk av avhør, kan også ha betydning i et forebyggende perspektiv, da avhør kan bidra at volden blir synlig i form av en forklaring og barnet kan få hjelp av riktige hjelpeinstanser (Edwardsen, 2019). Dersom politipatruljen tar avhør av barnet på stedet, er det viktig å være bevisst på og ha kunnskap om ulike faktorer fra vitnepsykologisk forskning som kan utfordre informasjonsinnhentingens særlig knyttet til barnet.

3.3 Vitnepsykologisk forskning

Vitnepsykologi er et stort felt og det er gjort mye forskning rundt barn. Forskningen jeg har funnet er knyttet til faktorer som omhandler tilrettelagt avhør og ikke direkte til avhør av voldsutsatte barn på stedet. Jeg vil i denne delen av oppgaven se på hvordan forskning fra tilrettelagt avhør kan bidra til å gi kunnskap om utfordringer ved avhør av barn på stedet.

Barnets forklaring er et verbalt spor som må sikres på best mulig måte (Bjerknes & Fahsing, 2018). Tiden mellom en hendelse og et avhør kan påvirke hva barn husker. Derfor er det av stor betydning at barn så raskt som mulig blir avhørt for å beskytte mot glemsel da risikoen er stor for at minner blandes sammen eller erstattes med annen informasjon (Gamst, 2017, s. 86; Mevik & Edvardsen, 2016). Politipatruljens oppgave er blant annet å innhente informasjon om hva som har skjedd. Dette er noe politibetjenten kanskje tenker at barn husker. Likevel er det slik at hva barn husker er avhengig av ulike faktorer. Disse faktorene kan deles i indre og ytre faktorer. Indre faktorer er forhold ved barnet som hukommelse, alder og kognitiv modenhet. Ytre faktorer ligger utenfor barnet og kan blant annet knyttes til hvordan politiet opptrer i møte med voldsutsatte barn (Albrechtsen van der Hagen, Stridbeck & Melinder, 2018, s. 340). Selv om begge faktorene må sees i en sammenheng i en reell situasjon, skal jeg i de neste avsnittene se på noen ytre og indre faktorer hver for seg.

3.3.1 Indre faktorer

Hukommelse er en av de indre faktorene som kan påvirke barnet. Før jeg går inn på dette, bør vi først vite noe om hva hukommelse er. Magnussen (2017, s. 44) beskriver hukommelse som «et sett av kognitive systemer som lagrer erfaringer i forskjellige format». Dette er en aktiv prosess som pågår og påvirkes kontinuerlig. For at minnet skal bli til må det gjennom tre stadier: Koding, lagring og gjenhenting (Melinder, 2010, s. 142). Koding er hvordan informasjonen ble oppfattet, lagring er hvordan selve informasjonen ble bevart og gjenhenting er prosessen for å få denne informasjonen fortalt igjen. Med tanke på avhør er det gjenhentingsprosessen som er mest sentral, men det er likevel viktig å ha kunnskap om hvordan minnene blir innkodet og lagres slik at dette kan tas hensyn til i avhør. Videre kan hukommelsen grovt sett deles inn i et implisitt og eksplisitt system. I vitnepsykologi handler det om den eksplisitte hukommelse. Den omfatter blant annet den episodiske hukommelsen. Den episodiske hukommelsen bevarer minner om enkelthendelser (Magnussen, 2017, s. 45;

Melinder, 2010, s. 143). Det er den episodiske hukommelsen som er interessant for politipatruljen i avhør på stedet og som vil bli omhandlet videre. Hvor mye husker egentlig det voldsutsatte barnet når politipatruljen etterspør det episodiske minnet i avhør på stedet?

For at barn skal kunne svare og/eller huske er alder og kognitiv modenhet to indre faktorer som er helt avgjørende (Magnussen, 2017, s. 230). Dette er omfattende og på grunn av oppgavens størrelse kan jeg ikke gå i dybden på dette. Det er likevel viktig å ha en forståelse for at barn i ulik alder husker og kan fortelle ulikt. På den ene siden kan barn fra 3-årsalderen gjenfortelle selvopplevde hendelser nøyaktig og være gode vitner (Gamst, 2017, s. 78; Magnussen, 2017, s. 270). På den andre siden har førskolebarn (opp til 6 år) dårligere forutsetninger for å huske, er mer påvirkelige (suggestible) og glemmer raskere enn skolebarn (fra 6 år og oppover) da de er mindre kognitivt utviklet (Gamst, 2017, s. 83). Den kognitive modenheten som handler om hva barnet forstår har også mye å si for hva de kan fortelle om hva de har opplevd og forståelsen av dette. Dette utfordrer politipatruljen når de har liten tid på å forberede seg til avhøret på stedet. Ingen barn er like og det må derfor tas individuelle hensyn i møte med barnet på stedet, da barnet har ulike forutsetninger til å fortelle ut ifra alder og kognitiv modenhet.

Videre er det ulike faktorer som kan påvirke hvordan hendelser fester seg i hukommelsen til barnet. Opplevelse av stress er en slik faktor (Gamst, 2017, s. 76). Et gjennomgående funn i naturalistiske studier av barn som har blitt usatt for stressede hendelser, er at minnene er nøyaktige og sitter over lang tid (Magnussen, 2017, s. 231). Likevel kan stressende hendelser huskes dårligere ved at barnets oppmerksomhetsfokus er på det som truer i situasjonen og perifere detaljer kodes inn og lagres dårligere. Dette kalles for «tunnel-hukommelse» (Magnussen, 2017, s. 75). Dersom den voldelige hendelsen oppleves som stressende for barnet kan det være vanskelig å fortelle om hele hendelsen i avhør på stedet. Patruljen vil kunne få nøyaktig informasjon om det barnet har opplevd som truende, men får ikke informasjon om hele situasjonsbildet.

En annen faktor som kan påvirke barnets hukommelse er om barnet har opplevd en enkelthendelse, eller om barnet har opplevd lignende hendelser tidligere. Politipatruljen vil kunne få ulik informasjon fra disse barna. Et barn som har opplevd en enkelthendelse med vold i hjemmet har bedre forutsetninger for å gjenhente hendelsen i avhør på stedet, enn barn

som lever med vold i hjemmet over lengre tid. Grunnen til dette er at vi husker enkelthendelser bedre enn dagligdagse hendelser (Magnussen, 2017, s. 48; Melinder, 2010, s. 144). Dersom vold i nære relasjoner er en del av hverdagen blir det vanskelig å skille hendelsene fra hverandre. Hendelsene blir kodet inn annerledes, og lagres som «skript» eller «skjema» i hukommelsen for det som er det typiske ved hendelsen (Magnussen, 2017, s. 48). Barnets forutsetninger for å gjenhente det episodiske minnet i avhør kan dermed bli vanskelig. Voldsutsatte barn vil ikke alltid være i stand til å huske når bestemte ting skjedde og kan forveksle enkeltepisoder. Da kan det være utfordrende for politipatruljen å få konkret informasjon om enkelthendelsen når barnet forteller det som pleier å skje.

En annen utfordring ved hukommelsen til barn som lever med vold i hjemmet er at volden kan oppleves som traumatisk. Som følge av dette kan barnet utvikle traumer som kan være en faktor som kan påvirke hukommelsen til barnet. Traumer er en fellesbetegnelse på «alle kroppslige og mentale skader og belastninger som skyldes påvirkning utenfra» (Gamst, 2017, s. 116). Det er skaden som skjer på grunn av hendelsen man opplever. Det skilles mellom type 1 og 2 traumer. Type 1 traumer er plutselige alvorlige enkelthendelser. Type 2 traumer produseres ved gjentatte traumatiske opplevelser med vedvarende fysisk eller psykisk vold (Magnussen, 2017, s. 83). Selv om traumatiske hendelser i hovedsak kan huskes godt, vil hukommelse om traumatiske hendelser ved gjentatt og vedvarende vold gi spesielle utfordringer. De traumatiske hendelsene kan etter hvert fremstå som forventet for barnet. Barnet lærer seg å dissosiere seg og kan utvikle forsvarsstrategier som for eksempel fantasi (Gamst, 2017, s. 265). Dette kalles for dissosiativ amnesi og betegnes som et hukommelsestap (Magnussen 2017, s. 78). Et eksempel på dette kan være: «Den lille jenta som blir utsatt for gjentatt vold av sin far, og heller ser på Donald Duck- bladet enn å være til stede i hendelsen». Når barnet dissosierer seg, vil barnet sone ut av situasjonen og vil kunne stenge ute den traumatiske hendelsen. Politipatruljen vil kunne få lite informasjon fra det episodiske minnet da barnet mest sannsynlig har vansker for å huske noe fra hendelsen, som følge av dissosiering. Dersom barnet ikke har lært seg å dissosiere seg fra hendelsen og husker den traumatiske hendelsen, kan avhør på stedet rett etter en hendelse øke faren for opprettholdelse og forsterkning av det traumatiske minnet til barnet (Gamst, 2017, s. 129). Derfor er det viktig at den enkelte politibetjent som snakker med barnet på stedet ser hvordan barnet reagerer på spørsmål både verbalt og kroppslig, og eventuelt stopper i tide.

3.3.2 Ytre faktorer

Oppgaven har sett på noen indre faktorer som kan utfordre barnets evne til å fortelle i avhør og som kan gjøre det utfordrende for politipatruljen å innhente informasjon om hva som har skjedd. Videre tar oppgaven for seg noen ytre faktorer som viser hvordan politipatruljen kan påvirke barnet ved avhør på stedet. Dette kan for øvrig være positiv og negativ påvirkning. Barnets forutsetninger for å fortelle om situasjonen vil blant annet være at politipatruljen skaper en trygg og god atmosfære i møte med barnet. Det kan være å presentere seg med navn og hvem man er, ta av seg hodeplagg og snakke på barnets nivå (Edwardsen & Berg, 2016, s. 143). Voldsutsatte barn er «eksperter» på egen opplevelse og det er viktig at politiet inntar et barneperspektiv, som å anerkjenne barnet, ta det på alvor og se situasjonen fra barnets ståsted (Gamst, s.144). Dersom politiet får til dette på en god måte i første fasen av etterforskningen, er muligheten stor for at barnet vil kunne åpne seg for politipatruljen i avhør på stedet (Myklebust & Holmboe, 2012, s. 83). Politipatruljen må også ha et åpent sinn og har med ulike hypoteser og alternative forklaringer på hva som kan ha skjedd (Bjerknes & Fahsing, 2018)

Åpner voldsutsatte barn seg kan avhørsmetoden være en annen ytre påvirkelighetsfaktor. Politipatruljen må derfor ha et bevisst forhold til begrepet «suggestibilitet». Magnussen (2017, s. 108) definerer begrepet som «et vitnes tendens til å inkludere villedende informasjon fra eksterne kilder i egen hukommelse». Barn er mer påvirkelige og sårbare til å endre sin virkelighetsfølelse gjennom ord og spørsmålsstilling enn voksne (Myklebust & Holmboe, 2017, s. 104-105). Derfor er det viktig at politipatruljen er kjent med hvordan ulike spørsmålsstillinger kan hemme kommunikasjonen og påvirke barnet i avhør på stedet.

Lukkede spørsmål gir begrensende svarmuligheter og mindre utfyllende svar fra barnet. Spørsmålene kan gi barnet signaler om at det er avhører som definerer innholdet i avhøret og oppfordrer dermed ikke barnet til å fortelle selv. Eksempelvis: «Ba mamma deg om å holde det hemmelig?». Spørreformen er dobbeltkommuniserende. Risikoen er stor for at barnet vil føle seg tvunget til å svare «ja», «nei» eller «vet ikke» enn å svare det barnet selv ønsker å svare (Gamst, 2017, s. 160). Dette kan gi politipatruljen feilaktige svar da barnet ikke får forklare seg fritt ut ifra egne opplevelser.

En annen faktor som kan påvirke barnet er ledende spørsmål. Slike spørsmål vil kunne lede barnet i en bestemt retning og gi barnet en forventning om et ønsket svar ut ifra avhører sin forutinntatthet om hva som har skjedd (Gamst, 2017, s. 162). Dette kan bidra til at barnets faktiske opplevelse ubevisst blandes med informasjon fra avhører og barnets opprinnelige minne svekkes. Eksempelvis: «Pappa slo mamma i magen, gjorde han ikke?». Barnet blir ledet til å svare på det spørsmålene antyder og speiler det politibetjenten forventer (Gamst, 2017, 162- 163). Spørsmålene kan bidra til å produsere falske minner hos barnet. Politibetjenten vil kunne få upresis eller ukorrekt informasjon om hva som har skjedd. I verste fall kan det føre til at barnet sier noe som ikke har skjedd.

Repeterende spørsmål er også en faktor som kan påvirke barnet i avhør på stedet. Repeterende spørsmål kan være sterkt suggerende og barnet kan oppleve det som pressende dersom politibetjenten fortsetter å repetere det samme spørsmålet ut fra en bestemt antagelse, til ønskelig svar er oppnådd (Gamst, 2017, s. 174-175). Eksempelvis at barnet svarer på spørsmål om når volden skjedde. Barnet forteller at det skjedde på kvelden og avhører spør på nytt «ja, men jeg mener når nøyaktig?» Repeterende spørsmål kan gjøre at barnet blir usikker i situasjonen fordi de tror de har svart feil eller ikke bra nok (Davik & Langballe, 2013; Melinder, 2011). Barnet kan etter hvert tilpasse forklaringen sin til å si det de tror politibetjenten vil høre. Dette kan resultere i at politibetjenten får svar basert på egen forutinntatthet.

Som vi har sett så vil det fra et psykologisk perspektiv være flere indre og ytre faktorer som kan gi utfordringer for politipatruljen ved avhør på stedet av voldsutsatte barn. Utfordringer rundt barnets evne til å fortelle dersom de har opplevd en stressede, gjentatt eller traumatisk opplevelse(r) og politiets opptreden i avhør. Politipatruljen må være oppmerksomme på hvordan de fremstår, med tanke på egen forutinntatthet og bruk av suggestive spørsmål som kan ha innflytelse på barnets gjenhenting.

3.4 Barnets beste

Til nå har oppgaven sett på at retningslinjer gir politipatruljen mulighet til å ta avhør av voldsutsatte barn på stedet (Riksadvokaten, 2014, 2015). Videre har oppgaven sett på ulike påvirkelighetsfaktorer som kan utfordre informasjonsinnhenting i avhøret. Det ligger hele tiden i tematikken at politipatruljen kan stå overfor ulike hensyn når det tas avhør av

voldsutsatte barn i oppdrag som omhandler vold i nære relasjoner. Politipatruljen skal etterforske saken og ta hensyn til hva som er det beste for barnet. Noen ganger kan disse hensynene komme i konflikt med hverandre.

Barnets beste fremgår i artikkel 3 i FNs barnekonvensjon (2003) og i Grunnloven (1814, §104). Dette prinsippet skal være et grunnleggende hensyn ved avhør av barn på stedet. «Skal» er en sterk og tydelig rettslig forpliktelse. Selv om barnets beste veier tungt, viser flere studier at barn opplever å ikke bli sett og hørt av politiet. Voldsutsatte barn beskriver politiet som «ansiktsløse, kjønnsløse og navnløse» (Randa, 2016, s. 16; Øverlien, 2012, s. 164). I litteraturen vises det til at barnets beste er et komplisert og flytende begrep å redegjøre for, samt at det kan være vanskelig å finne en klar praksis for prinsippet (Søvig, 2009; Edvardsen, 2019, s. 39). Likevel hører vi stadig at barnets beste skal være i fokus. Dette gjør det ikke noe mindre vanskelig for politipatruljen som kan møte på ulike hensyn og skal legge til grunn et begrep som ikke er tydelig definert.

Samfunnets sterke fokus på å straffeforfølge representerer nødvendigvis ikke hva som er det beste for barnet (Edvardsen, 2019, s. 234; Randa, 2016, s. 85). Voldsutsatte barn ønsker hjelp fra politiet til at volden skal opphøre (Aas, 2014; Øverlien & Aas, 2015). Det kan slås fast at barnets beste vil være at volden skal ta slutt. Barnet er derimot lite opptatt av å straffe sine omsorgspersoner og vektlegger andre løsninger som nødvendige for å endre situasjonen enn politipatruljen (Vorland & Skjørten, 2017, s. 71). Dette utfordrer politirollen. På den ene siden er politipatruljen en hjelpefunksjon som ledes av et omsorgsmotiv og ønsker å hjelpe barnet. For at hjelpetiltakene skal kunne gjennomføres er politiet avhengig av informasjon og da er barnet ofte det eneste som kan komme med denne informasjonen. På den andre siden beveger politipatruljen seg fort over i etterforskningssporet ved å innhente informasjon. Ved avhør på stedet blir barnet gitt muligheten til å bli sett og hørt. Til tross for dette blir barnet oppfordret til å fortelle om eventuelle straffbare forhold som er gjort av sine omsorgspersoner.

Mange barn vil nok føle det som trygt at politiet kommer hjem til dem, mens andre barn forbinder politiet med utrygghet og redsel. Det er gjennomgående at barn uttrykker en usikkerhet om hva de kan fortelle når politiet først snakker med barnet (Heltne & Steinsvåg, 2011). De er redde for konsekvensene av å fortelle i form av represalier gjennom ny vold, at de blir omplassert eller at far eller mor må i fengsel. Til tross for dårlige livsvilkår og hva

barnets omsorgspersoner er i stand til å gjøre mot dem, strekker barnet seg langt for å beskytte familien sin og er lojale (Kyllingmark & Lillevik, 2013, s. 59). Faren for å sette barnet i en lojalitetskonflikt med foreldrene sine er dermed stor i et avhør på stedet. Flere politibetjenter mener at lojalitetskonflikten er utfordrende og har konsekvent valgt bort å snakke med barn for å unngå å sette de i en slik konflikt. Andre informanter mener derimot at politiet vil sette barnet i denne lojalitetskonflikten ved et tilrettelagt avhør senere likevel (Aas, 2014, s. 133).

Det er flere faktorer som gjør det utfordrende å vite hva som blir det riktige å gjøre i situasjonen. I undersøkelser foretatt av Forandringsfabrikken (2019, s. 22) forteller barn at de ønsker å eie sin egen situasjon og mener deres behov bør veie mer enn samfunnets behov for å straffe. Dette kan være problematisk, da hensynet til barnets sikkerhet som kan føre til straffeforfølgelse, ofte vil veie tyngre enn barnets eget synspunkt i en akutt situasjon. Barnet kan settes i ulike utfordringer. Først ved å oppleve volden, så forholde seg til politiets tilstedeværelse og kanskje fortelle politiet om noe som er holdt skjult lenge og som kan sette de i en lojalitetskonflikt med sine foreldre. Politiet har på sin side flere roller å fylle. Det kan være utfordrende å vise omsorg og å straffeforfølge, da det er krav om objektivitet i etterforskningen (straffeprosessloven, 1981, §226) og ivareta mistenktes rettssikkerhet. Dette understreker hvor vanskelige og komplekse sakene er og at det kan være en vanskelig oppgave for politipatruljen på stedet. Formålet må uansett være å hjelpe barnet bort fra situasjonen som kan skade barnet. Et avhør på stedet, til tross for sine ulemper for barnet som nevnt ovenfor, kan derfor være nødvendig (Aas, 2014).

4.0 Avslutning

Jeg har i denne oppgaven sett på ulike faktorer som kan være utfordrende for politipatruljen ved avhør av voldsutsatte barn på stedet i første fase av en etterforskning som omhandler vold i nære relasjoner. Riksadvokaten og Politidirektoratet gir ulike signal om det kan tas avhør av barn på stedet. Det kan likevel slås fast etter å ha sett nærmere på dette at politipatruljen kan og bør ta avhør av voldsutsatte barn på stedet. Dersom politibetjenten gjennomfører avhør på stedet er det ulike indre og ytre faktorer som kan utfordre informasjonsinnhenting. Disse faktorene kan ligge hos barnet selv, men kan også handle om hvordan politipatruljen gjennomfører avhøret. Selv om politipatruljen kan ta avhør på stedet og har kunnskap om ulike påvirkelighetsfaktorer kan patruljen stå overfor ulike hensyn ved det å ta avhør på stedet

av voldsutsatte barn. Barnets beste vil være at volden skal ta slutt, men barnet ønsker som oftest ikke at deres omsorgspersoner skal straffeforfølges. Dette kan komme i konflikt med politiets plikt til å avdekke det straffbare forholdet. Samlet sett vil alt dette være utfordringer den enkelte politipatruljen kan stå overfor ved avhør av voldsutsatte barn på stedet. Momentene og utfordringene som jeg har trukket frem gir ikke et uttømmende svar på problemstillingen. Avhør av voldsutsatte barn er derfor et tema som er viktig å forske videre på.

5.0 Litteraturliste

- Albrechtsen van der Hagen, M. Stridbeck, U & Melinder, A. (2018). Førsamtaler på godt og vondt: Effekter på senere tilrettelagte avhør i lys av vitnepsykologisk forskning. *Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål*.16 (4), 337-35.
<https://www.duo.uio.no/handle/10852/72001>
- Barnekonvensjonen. (2003). *FNs konvensjon om barnets rettigheter: Vedtatt av De Forente Nasjoner den 20. november 1989, ratifisert av Norge den 8. januar 1991: Revidert oversettelse mars 2003 med tilleggsprotokoller*. Oslo: Barne- og familiedepartementet.
- Bjerknes, O. T. & Fahsing, I. A. (2018). *Etterforskning: Prinsipper, metoder og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Brøste, L. I. (2020). *Tilrettelagt avhør: En studie av avhørers forberedelser til førstegangs tilrettelagte avhør av barn som vitner og fornærmede* (Masteroppgave). Politihøgskolen, Oslo.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Davik, T. og Langballe, Å. (2013). «Du får gjøre så godt du kan» - utfordringer og dilemmaer ved avhør av barn i førskolealder. *Lov og rett*, 52 (1), 3-20.
- Edwardsen, O. & Ryen Berg, C. (2012). Oppdrag «husbråk»: Med fokus på barnet. I P. Lagestad (Red.), *Kommunikasjon og konflikthåndtering: Publikumsrettet arbeid i et politifaglig perspektiv* (2. utg., s. 70-88). Oslo: Gyldendal forlag.
- Edwardsen, O. & Ryen Berg, C. (2016). Politiets møte med barn: Første fase i etterforskning. I K. Mevik., O. G. Lillevik., & O. Edwardsen (Red.), *Vold mot barn: Teoretiske, juridiske og praktiske tilnærminger* (1. utg., s. 135 -151). Oslo: Gyldendal forlag.
- Edwardsen, O. (2019). *Politipatruljens møte med barn som lever med vold i hjemmet: En fenomenologisk undersøkelse av politipatruljens praksis* (Doktoravhandling). Nord universitet, Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag, Bodø. Hentet fra: <https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/handle/11250/2611627>

Felitti, V. J., Anda, R. F., Nordenberg, D., Williamson, D. F., Spitz, A. M., Edwards, V., Koss, M. P. og Marks, J. S. (1998). Relationship of childhood abuse and household dysfunction to many of the leading causes of death in adults. The Adverse Childhood Experiences (ACE) Study. *American Journal of Preventive Medicine* 14(4), 245-258. [https://doi.org/10.1016/S0749-3797\(98\)00017-8](https://doi.org/10.1016/S0749-3797(98)00017-8)

Forandringsfabrikken. (2019). *Rett og sikkert: Om anmeldelse, avhør i barnehus og rettsak: Fra Unge som har opplevd vold eller overgrep*. Oslo: Forandringsfabrikken Kunnskapscenter. Hentet fra: <https://www.forandringsfabrikken.no/article/ny-rapport-rett-og-sikkert-2019>

Forskrift om tilrettelagte avhør. (2015). Forskrift om avhør av barn og andre særlig sårbare fornærmede og vitner (tilrettelagte avhør) (FOR-2015-09-24-1098). Hentet fra: <https://lovdata.no/pro/#document/SF/forskrift/2015-09-24-1098>

Fredriksen, S. (2017). *Norm, skyldkrav og straffetrussel*. Oslo: Gyldendal juridiske.

Gamst, K. T. & Langballe, Å. (2004). *Barn som vitner: En empirisk og teoretisk studie av kommunikasjon mellom avhører og barn i dommeravhør: Utvikling av en avhørsmetodisk tilnærming*. Institutt for spesialpedagogikk, Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo Unipub, Oslo.

Gamst, K. T. (2017). *Profesjonelle barnesamtaler: Å ta barn på alvor* (2. utg.) Oslo: Universitetsforlaget.

Grunnloven. (1814). *Kongeriket Norges Grunnlov, gitt i riksforsamlingen på Eidsvoll den 17.mai 1814* (LOV-1814-05-17).

Helse- og omsorgsdepartementet. (2019). *Folkehelsemeldinga – Gode liv i eit trygt samfunn* (Meld. St. 19 (2018-2019)). Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-20182019/id2639770/>

Heltne, U. & Steinsvåg, P. Ø. (Red.). (2011). *Grunnlag for beskyttelse og hjelp*. Oslo: Universitetsforlaget.

- Isdal, P. (2000). *Meningen med volden*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Johannessen, A., Tufte, A. P., & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg. ed.). Oslo: Abstrakt.
- Kyllingmark, S. S. & Lillevik, O. G. (2013). *Når barn er vitne til vold*.
Hentet fra: https://fontene.no/mapper/Nar_barn_er_vitne_til_vold.pdf
- Lillevik, O. (2016). Perspektiver på vold mot barn. I K. Mevik., O. G Lillevik., & O. Edvardsen (Red.), *Vold mot barn: Teoretiske, juridiske og praktiske tilnærminger* (1. utg., s. 18 -34). Oslo: Gyldendal forlag.
- Magnussen, S. (2017). *Vitnepsykologi 2.0*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Melinder, A. (2010). Når barn er informanter: Kognitive faktorer og gode avhørsstrategier. I E, Befring., I, Frønes., & M-A, Sørli (Red.), *Sårbare Unge* (1. utg). Oslo: Gyldendal forlag.
- Melinder, A. (2011). Gjentatte avhør: Flere forhold har betydning for påliteligheten i barns utsagn. *Tidsskrift for norsk psykologforening* 48, 1091- 1095. Hentet fra: <https://psykologtidsskriftet.no/fagartikkel/2011/11/gjentatte-avhor-flere-forhold-har-betydning-paliteligheten-i-barns-utsagn>
- Myhrer, T.- G. (2018). «Politiarbeid på stedet» - styrker og svakheter. *Tidsskrift for strafferett*, 18(4), 316-326. <https://doi.org/10.18261/issn.0809-9537-2018-04-07>
- Myklebust, T. & Holmboe, M. (2012). Kommunikasjon med barn i et polisiært perspektiv. I P. Lagestad (Red.), *Kommunikasjon og konflikthåndtering: Publikumsrettet arbeid i et politifaglig perspektiv* (2.utg, s. 89-111). Oslo: Gyldendal Norske Forlag AS.
- NOU 2003:31. (2003). *Retten til et liv uten vold: Menns vold mot kvinner i nære relasjoner*. Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Informasjonsforvaltning. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2003-31/id148994/?ch=1>

NOU 2006:10. (2006). *Fornærmede i straffeprosessen - nytt perspektiv og nye rettigheter*.

Oslo: Departementenes servicesenter, Informasjonsforvaltning. Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2006-10/id391513/?ch=1>

NTB. (2021). *Mishandling av barn fanges ikke opp under pandemien*. Hentet fra:

[https://forskning.no/barn-og-ungdom-ntb-vold/mishandling-av-barn-fanges-ikke-opp-
under-pandemien/1794801](https://forskning.no/barn-og-ungdom-ntb-vold/mishandling-av-barn-fanges-ikke-opp-under-pandemien/1794801)

Olsvik, E. (2013). *Vitenskapsteori for politiet: Tenkemåter i kunnskapsstyrt politiarbeid*.

Oslo: Gyldendal Akademisk.

Politidirektoratet. (2008). *Politiets arbeid med vold i nære relasjoner: En veiledning fra Politidirektoratet*. Oslo: Politidirektoratet.

Påtaleinstruksen. (1985). Forskrift om ordning av påtalemyndigheten. (FOR-1985-06-28-1679).

Randa, A. F. K. (2016). *Silkehanske og knyttneve: En kvalitativ studie av politibetjentes møter med voldsutsatte barn* (Masteroppgave). Høgskolen, Molde. Hentet fra:

<https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/handle/11250/2393253>

Riksadvokaten. (2008). *Familievold*. (Rundskriv nr. 3/2008).

Hentet fra: [https://www.riksadvokaten.no/wp-content/uploads/2017/09/Rundskriv-
2008-3-Familievold.pdf](https://www.riksadvokaten.no/wp-content/uploads/2017/09/Rundskriv-2008-3-Familievold.pdf)

Riksadvokaten. (2014). *Avhør av barn*. [Brev fra Riksadvokaten]. Oslo: Riksadvokaten.

Hentet fra: [https://www.riksadvokaten.no/wp-
content/uploads/2017/10/Avh%C3%B8r-av-barn-brev-av-27-juni-2014.pdf](https://www.riksadvokaten.no/wp-content/uploads/2017/10/Avh%C3%B8r-av-barn-brev-av-27-juni-2014.pdf)

Riksadvokaten. (2015). *Tilrettelagte avhør: Direktiver og retningslinjer*. [Brev fra Riksadvokaten]. Oslo: Riksadvokaten. Hentet fra:

[https://www.riksadvokaten.no/document/tilrettelagte-avhor-direktiver-og-
retningslinjer/](https://www.riksadvokaten.no/document/tilrettelagte-avhor-direktiver-og-retningslinjer/)

- Riksadvokaten. (2021). *Riksadvokatens mål og prioriteringer for 2021*. (Rundskriv nr. 1/2021). Hentet fra: <https://www.riksadvokaten.no/document/riksadvokatens-mal-og-prioriteringer-for-2021/>
- Rt. (2003). *Avskjæring av bevis i straffesak*. Hentet fra: <https://www.domstol.no/Enkelt-domstol/hoyesterett/avgjorelser/2003/Avskjaring-av-bevis-i-straffesak/>
- Rt. (2010). (Rettsavgjørelse). Hentet fra: <https://lovdata.no/pro/#document/HRSTR/avgjorelse/hr-2010-1426-a?searchResultContext=1219>
- Straffeloven. (2005). Lov om straff. (LOV-2005-05-20-28).
- Straffeprosessloven. (1981). Lov om rettergangsmåten i straffesaker. (LOV-1981-05-22-25).
- Søvig, K.H. (2009). *Barnets rettigheter på barnets premisser - Utfordringer i møtet mellom FNs barnekonvensjon og norsk rett*. En utredning gjort på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet.
- Vorland, N. & Skjørten, K. (2017). *Barn i krise: Samarbeidet mellom barnevern og politi*. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. (Rapport 4/2017). Hentet fra: https://www.nkvts.no/content/uploads/2017/04/NKVTS_Rapport_4_2017_Barn_i_krise.pdf
- Walker, L. (1979). The battered woman.
- Øverlien, C. (2012). *Vold i hjemmet: Barns strategier*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Øverlien, C. & Aas, G. (2015). The police patrols and children experiencing domestic violence. *Police Practice and Research*, 17(5), 1-14. Hentet fra: <https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/handle/11250/2358963>
- Aas, G. (2014). *Politiet og familievolden*. Oslo: Universitetsforlaget.

5.1 Selvvalgt pensum

Edvardsen, O. (2019). *Politipatruljens møte med barn som lever med vold i hjemmet: En fenomenologisk undersøkelse av politipatruljens praksis* (Doktoravhandling). Nord universitet, Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag, Bodø. (Antall sider: 152)

Gamst, K. T. (2017). *Profesjonelle barnesamtaler: Å ta barn på alvor* (2.utg.) Oslo: Universitetsforlaget. (Antall sider: 122)

Mevik, K., Lillevik, G. O., & Edvardsen, O. (2016). *Vold mot barn: Teoretiske, juridiske og praktiske tilnærminger*. Oslo: Gyldendal forlag. (Antall sider: 46)

Øverlien, C. (2012) *Vold i hjemmet: Barns strategier*. Oslo: Universitetsforlaget. (Antall sider: 81)

Øverlien, C., & Aas, G. (2015). The police patrols and children experiencing domestic violence. *Police Practice and Research*, 17(5), 1-14. Hentet fra: <https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/handle/11250/2358963> (Antall sider: 14)

Aas, G. (2014). *Politiet og familievolden*. Oslo: Universitetsforlaget. (Antall sider: 28)

Antall sider totalt: 443